

GAZETA KRAKOWSKA

N^{ro}. 100.

WE SRZODĘ DNIA 13. GRUDNIA 1797.

Z Londynu d 24. Listopada.

Dnia dzisiejszego podał P. Pitt parlamentowi rachunek wydatków na rok przyszły. Słychać było, mówi dzisiejsza ministeryalna gazeta: the Times, że odstąpił podwojenia i potrojenia ustanowionych już tax; ale mimo wszystkich w tey mierze znalezionych trudności, poda takowy projekt, i wyrachował ztąd do 8 mil: f. szl: na rok przychodu. Do tego przybędzie 4 mil: od banku i 10 mil: pożyczki na przyszły rok. Z początku słychać było, że P. Pitt 24 mil: żądać będzie; ale po oszczędzeniu przy lądowej i morskiej sile 2 mil: nie potrzeba tylko 22 mil:

Przedwczorem lord Moira, mowiał w wyższej izbie o terażniejszym stanie Irlandyi. Nim atoli do rzeczy przystąpił, uczynił uwagę względem terażniejszego stanu W. Brytanii w stosunku do Francyi. J wna już teraz jest rzecz, powiedział, iż nieprzyjaciel w żaden sposób i pod żadnym warunkiem pokoju z Anglią zawrzeć

niechce, poki swego celu, zupełnego zniszczenia Angielskiej konstytucyi i rządu nie dopnie. Minister powinien to być w czasie ostatniej w Lill negocyacji przewidzieć i innych środków użyć. Ostatnie zwycięztwo nad Hollenderską flotą, jest prawda bardzo świetne i czyni Angielskiej banderze honor; ale nie odwraca grożącego niebezpieczeństwa, i tylko go na niejakie czas zawiesza. Wszystkie okoliczności nauczają, że czarna chmura nieszczęścia nad Anglią się unosi. Znajduie się niezmiernie wiele nieukontentowanych w kraju, od których nieprzyjaciel w zagrożonym wylądowaniu pomocy oczekuje, co jeszcze bardziej niebezpieczeństwo podwaja. Irlandya, która się dawniej w części do wojennych wydatków przykładła, cięży teraz iak martwe ciało W. Brytanii, i musi bydz, iak z rapportu widzimy, względem zawieszenia wypłać banku, gotowemi pieniędzmi z Londynu wspierana. Przy zbieraniu składek dla

znędziałyeh rękodzielników Dublina, powiedziano wyraźnie, że wszyscy są bez roboty i chleba. W wielu handlowych miastach Irlandyi północney, w Belfast, Newry &c. zapewnia iako oczny świadek, że cały handel ustał. Zkądże to pochodzi, że Anglia z kwitnącego handlu pod niebiosa jest wystawiona, a Irlandya ubostwu podpada? Wewnętrzny stan Irlandyi, jest nad wszelkie opisanie smutny. Rząd Angielski jest temu wszystkiemu winien, i jeżeli jego twarde środki dłużey będą trwały, każdy Irlandczyk powęźmie nieukoioną nienawiść i baywiększą nieprzyiaźń przeciw imieniu i charakterowi Anglika. Angielski żołnierz przychodząc do Irlandyi, nie uważa iey iako braterski, lecz iako nieprzyjacielski i mocą broni podbity i buntowniczy kraj.— Czytamy w historyi o dzwonie gwałtu na światło, którego Wilhelm zdobywca dla zapewnienia sobie panowania używał. Takim samym sposobem musi teraz każdy mieszkaniec północney Irlandyi o godzinie 9 w wieczor ogień i światło gasić. Wszystkich sposobow inkwizycyi używają, dla utrzymania biednych mieszkańców w boiaźoi i strachu: zamiast tortur i koła, używają kilow z żelaznemi kolcami (piecketing), pod któremi wielu jeżeli zaraz nie umrze, to przynajmniej bez zmysłow zostanie. Nikt nie potrafi sobie podobnych okrucieństw wystawić, chyba patrząc na nie, i dla tego on iako oczny świadek może ich najlepiej opisać.— Jeżeli rozkaz oddania broni i strzelby, co już jest dla wolnego ludu dosyć wielką sromotą, natychmiast nie będzie skuteczniony, zapala zaraz wojskowa eksekucya takowy dom, choćby w nim tylko starą fuzyą znalazła i całą familią

ogółaca ze wszystkiego. W jedney tylko nocy, iak się mógł dowiedzieć, spalono 30 takowych domow. Nie nieprzyjaciel, ale takowy postępek rządu, potarga nakoniec konstytucyą kraiu. Z ochotą chce się przed tainą radą stawić i to wszystko przysięgą poprzeć. Jeszcze czas jest uratowania Irlandyi, ale wcale inne potrzeba przedsięwziąć systema, i obywatelowi zostawić nienaruszone używanie wolności. Okrutne systema gwałtu żadnego nie uczyniło skutku, owszem powiększyło liczbę nieukontentowanych i tak nazwanych ziednoczonych Irlandczykow. Zostawia ministrom do czynienia sobie z tego wszystkiego wroźby przyszłości; on powiedział, co mu obowiązek i sumienie kazalo, ale jeżeli rady jego nie usłuchają, nie ręczy za przyszłość.

Lord Grenville powtórzył, to co już w tym delikatnym przedmiocie roku przeszłego powiedział, że Irlandya ma swoy parlament, i że Angielski parlament nie może się do iey interesow mieszać. Z resztą obawiać się potrzeba, czyby bardziej nie szkodziło, iak pomogło, gdyby cały stan tego krolestwa, był ze wszystkim na iaw wydany. Szlachetny lord rzucił iednak trochę za czarne farby na ten obraz. Od 50 lat obchodził się W. Brytanii rząd iak nayłagodniej i po przyjacielsku z Irlandyą; terażniejszy Król Jmć wszystko zrobił do utrzymania w tym kraiu spokojności i porządku, a od 15 lat jest mu nawet zupełna niepodległość, własny parlament i utrzymanie sprawiedliwości nadane. To więc nie dopuszcza wcale, aby rada Anglii mogła tam systema przymusu zaprowadzić. Żal mu jest bardzo, że charakter Angielskiego żołnierza tak czarno jest odmalowa-

ny, iak gdyby naywiększe przeciw Irlandzkiemu narodowi okrucieństwa wydziwiał, którego jednak przyszedł bronić. Nie może więc w żaden sposób opowiadaniom tym dać wiary, ale daymy, że się niesprawiedliwość dzieie, wszak Irlandczykowie mają swoje sady dla zrobienia sobie sprawiedliwości. Głowney jednak w tey mierze rzeczy nie potrzeba zapominać, że woysko Angielskie dla obrony tego kraiu od anarchii, spisku i mordow postane tam było, które iak wewnątrzni, tak zewnątrzni nieprzyjaciele przez podstęp i pieniądze zaprowadzić tam chcieli, oczym żadney wątpliwości nie masz. Takie złe wyciąga ostrych środków. Widział papier, który zbrodnicy zamiar obalenia całkiem konstytucyi w sobie zamykał, o królu w nayostrzejszych mowit wyrazach i listę rewolucyynnych ofiar iuż w sobie mieścił. Takowego papieru nie mógł bez wzdrygnięcia się czytać. Nakoniec terażnieyszemu wice królowi hrabi Camdon wiele nasytał pochwał, za iego mądry i stateczny postępek w tak krytycznym stanie rzeczy. — W kanclerz zgadzał się z lordem Grenville, że parlament Angielski nie może niepodległości Irlandzkiej naruszać.

Z Londynu d. 25. Listopada.

Zagraniczni ministrowie mieli wczoray u lorda Grenville konferencyą. Nowy Portugalski poseł hrabia Pombeira był dworowi prezentowany; przywiezione od niego depesze, mają bądź naywiększey wagi. Mają one, iak zapewniaią, propozycye do osobnego pokoju z Hiszpanią w sobie zamykać, ponieważ Hiszpania w żaden sposób niechce przechodu woysk Francuzkich przeciw Portugalii dopuścić. Na tę pogłoskę, poszły papiery o ieden procent

w gorę. Niektóre tuteysze pisma mowią, że negocyacye do osobnego pokoju z Hiszpanią, przez dwor Portugalski bardzo dobrze idą.

Królewska familia nie była ostatnią razą na teatrze z tym zapalem iak dawniey przyymowana. Z rozkazu reprezentowano dwie sztuki: Zazdrosna kobieta, i Błędy w Brighthon. Gdy one dwoch znacznych osób dotykały, gwizdano przed podniesieniem i popodniesieniem firanek i lud iawnie okazał, że nie chce widzieć prześladowaney niewinności.

Wczoray oddał Turecki poseł piękny podarunek krolowey, to iest, srebrny serwis, Turecki kobierzec i inne kosztowności, które z Konstantynopola przyszły.

P. Calonne powrocil znowu do Londynu. — Baczne tu teraz oko mają na większe pakiety na poczcie, które z zagranicy przychodzą i na osoby, do których one podpisane są; ponieważ mają porozumienie, iż za granicą fałszywe banknoty robią, i tu ich chcą przez graczow w cyrkulacyą w prowadzić, i te nie łatwo poznać można.

Regiment Hompesch iest do Jersey przeznaczony, a z tamtąd w zagraniczną poydzie służbę.

Irlandzki parlament iest aż do d. 9 stycznia odroczony. — Dnia 16 września, dało się znowu w Jamayce trzęsienie ziemi uczuć.

Nim lord St. Vincent, stanowisko przy Kadyx opuścił, zachodziły między nim i Hiszpańskim admirałem Mazaredo nadzwyczajne grzeczności. Ostatni posłał mu fruktow, świeżey żywności i Francuzkie gazety.

Gdy nasza flotta pod lordem St. Vin

cent do Lizbony powrócił, dawał intendent Lizbońskiemu policyi P. Manique dla lorda i innych officyerow floty wielkie uczy. Od Xcía i Xżny Brazylji, byli także w Quelus iak naygrzeczniej przyięci. — Pogłoska, iakoby lord St. Vincent do Anglii powracał, iest fałszywa.

Gazety nasze mówią, że wielka odmiana w ministeryum Hiszpańskim zaszła. — W Lizbonie ma być z Francuzkich emigrantow gwardya krolewska uformowana. — Do Goa, Rio-Janeiro &c. ma ieszcze więcey Portugalskich woysk pod okryciem 7 woiennych okrętow poyść.

Armia W. Brytanii składa się teraz z 132,000 ludzi, a regularnego woyska iest w Irlandyi 40,000. — Burza w tych dniach tu będąca, miała bardzo wiele szkody na wodzie uczynić. Z Dower i Scarborough mamy już wiadomości, że wiele okrętow w tamtych okolicach zostało rozbitych.

Na z zdobytych Hollenderskich okrętach znaleziono wiele ukrytey broni, z kąd wnoszą, że Hollenderska flotta do wyładowania do Irlandyi była przeznaczona. — Nowy liniowy okręt Kent od 74 armat będzie na potym admiralskim okrętem admirała Duncan.

Admirał Waldegraf przybył z Newfoundland na okręcie Romney do Portsmut. — Opozycyine pisma mówią, że Irlandzki wice krol hrabia Camden, prosił o uwolnienie siebie od służby. Wiele także smutnych i morderczych zdarzeń o Irlandyi donoszą.

Oddaleni ztąd Hollenderscy officyerowie, admirał de Winter &c. musieli się na słowo honoru obowiązać, że każdego czasu, kiedy będą wezwani, powrócą do Anglii, poniewaz ieszcze nie są zamienieni.

Z Dublina donoszą: "Bardzo wiele już armat, moździerzy i ammunicyi do okolic południowej i zachodniej Irlandyi zaprowadzono, dla ubezpieczenia iey od nieprzyjacielskiej napaści. Francuzi znają tu daleko więcey trudności, iezeli będą chcieli wylądować, iak dawniej. Flotta admirała Kingsmill będzie w Cork 10 liniowemi okrętami z Anglii powiększona."

Przez nową redukcją armii przeszło 800 officyerow nie dostanie tylko pół żołdu. — W Caraccas w południowej Ameryce, należący do Hiszpanow, odkryto zamachy rewolucyi i 18 osób aresztowano.

Z Paryża d. 21. Listopada.

Dyrektoryat kazał manifest wygotować, który ma za odpowiedź na wyslaną Londyńskiego dworu deklaracją względem zerwania negocyacji pokoju, służyć. Projekt tego manifestu iest już dyrektoryatowi podany, ale od niego nie przyięty. Wygotowaniem go zatrudnia się obywatel Neufchateau i obywatel Guingené.

Podług tutejszych pism miano pewnemu dworowi znaczne wynadgodzenie offerować, za ustąpienie Francyi na lewym brzegu Renu swoich kraioiw, którą to rzekę z naszej strony nawet i od Szwajcaryi za granicę utrzymać pragną.

Obywatel Herllinger zawiaduiący naszymi interesami w kraju Wallizow, idzie w tymże charakterze do Drezna.

Fizyk Garnerin zatrudniony teraz iest, podług tutejszych pism, przedsięwzięciem w krotce powietrzney podroży przez kanał, w którym to doświadczeniu, iak wiadomo, Pilatre des Rosiers życie dawniej utracił. Podczas obchodu święta pokoju, chce on także na lądzie podróż odbydź, i obiecuie,

gdyby mu tylko wiatr posłuszył, że w 24 godzin w Austryackim stanie.

Pocztę z Paryża do Brest zatrzymali znowu rozbojnicy nie dawno, i 20,000 liw. które od rządu wieźła zabrali.

Słychać, iż generałowi Buonaparte ma być potym nadany przydomek. Włoski (*Italique*) tak, iak Scypio niegdys Afrykańskiego otrzymał. Dotychże wieści należy, że ciało prawodawcze imieniem na rodu daruje temu generałowi pałac Baujo i zamek Chambord, który rownie iak ulica w Paryżu, iego imię nosić będzie. Mały dom, który Buonaparte w Paryżu posiada, leży na ulicy Chantereine i repara ją go teraz.

Kontra admirał Latouche, wydzie w krotce z Tulonu z korsarską flotyllą od 4 fregat na morze.

Obywatel Lambrechts, który tu zawsze urząd ministra sprawiedliwości odbywa, wydał przedwczorem do departamentowych administracyi okolic, w którym zaleca im, aby mieli dozór, żeby sąd przy sięgłych z samych prawdziwych republikanow był złożony. Przywodzi przykłady, iż w tych sądach oczywiście royalizmu zbrodniarze i mordercy uwolnieni byli.

Przedwczorem postanowiła rada 500, że stroj reprezentantow ludu składać się ma, z niebieskich narodowych sukien, z szkarłatowego płaszcza na sposob Grecki zrobionego, z trzech kolornwey iedwabney szarfy ze złotą frandzlą i czarney aksamitney czapki z piorem o trzech kolarach. Stroj ten został od rady starszych potwierdzony.

Pomimo wszystkich przeciw Anglii uzbroiań, są tu wielkie zakłady poczynio-

ne, że i z tym mocarstwem w krotce zostanie pokoy zawarty.

Zrobotkow okołu konstytucyynego uformowało się inne towarzystwo, które w bliskości ciała prawodawczego schadzki swe miewa, i wiele w nim iest deputowanych. Rozeyście się okołu konstytucyynego miało, iak mówią, z rozkazu dyrektoryatu nastąpić, który z mow niektórych członkow niebył kontent. Uważają, iż w iednym czasie zniesiono także okołu konstytucyynny w Medyolanie, którego członki miały być przeciw pokoiowi, przez Buonaparte w Campofornido zawartemu.

Dyrektoryat wszystkich teraz sposob używa do pomnożenia publiczney instrukcyi. Wydał wyrok, aby każdy młody obywatel, staraiący się o iaki urząd, pokazał zaświadczenie odbytych szkół i publicznego sprawowania się w nich. Co kwartał ma być ministrowi wewnętrznemu przesyłaną lista wszystkich uczniow.

Różni znajdujący się tu wyszli z swej oyczyzny Szwajcarowie, między którymi znajduje się obywatel Laharpe radziby w swej oyczyźnie inną konstytucyą widzieli; lecz życzenia ich podobno bez skutku zostaną.

Z Rastadt d. 22. Listopada.

Dnia 19 wieczor przybył tu z Paryża generał Berthier z ratyfikacyą traktatu pokoiu, w towarzystwie wielu adiutantow. Sądząc po przygotowaniu Francuzkich posłów, podobno dłużey kongres trwać będzie, iakieśmy dotąd rozumieli; poprzywozili oni z sobą z Strasburga swoje kuchnie i 6 wozow wina. Dwa drewniane teatru tu postawiono, ieden dla Francuzkiew z Strasburga truppy, drugi dla Niemiec kiew z Manheimu. Francuzka iutropierw-

szą reprezentacją daie. Wiele graczo-
w chciało tu osiąść, dla założenia bankow;
ale im zakazano, i 1000 ryńskich kary na
gospodarzy nałożono, któryby u siebie
gry hazardowne grać pozwolił.

Mizerna izba kosztuje tu teraz 3 luido-
ry na tydzień; iedno iaie 12 gro: funt ma-
sła 5 zło: pol: 10 gr: &c. Wszyscy miesz-
kańcy, którzy tu domow swych nie mają,
muszą ztąd na wieś ustąpić.

Wczoray naięto tu ieszcze ostatnie
wielkie mieszkanie za 150 luidorow na
miesiąc; rozumieją, że dla Pruskiego pa-
sła.

Obydwoch głównych ambasadorow
hrabiego Metternich i jenerała Buonaparte
nie masz ieszcze dotąd, i wieść iakoby iuż
ostatni przybył, nie była prawdziwa. Zda-
ie się, iż żaden niechce z nich byđź pier-
wszym; codziennie ich iednak oczekują.

Jenerał Buonaparte był nadaremnie
d. 18 w Bazylei oczekiwany, i tak iego
przybycia tam pewni byli, że na ulicach,
którędy miał iechać, nakazano pierwsze
piętra oświecić. Deputacya magistratu
Bazyleyskiego wyszła iuż d. 18 dla przyię-
cia go, na drogę od Berna, którądy poie-
dzie.

W tym momencie przybiegl Francuz-
ki kuryer z depeszami od Buonapartego,
do jenerałow Murat i Berthier. Kuryer
ten zapewnia, że Buonaparte w 3 dniach
na Bazyleią tu przybędzie.— Xżę Dżumow-
stow przybędzie tu sam z Carlsruhe w cza-
sie kongresu

Z Rastadt d. 25. Listopada.

Hrabia Metternich wiozący ratyfikacy-
ę traktatu pokoju, przybył tu z Wiednia.
Wyiechał on z tej stolicy dnia 18. Upew-
niają, że przybyđź tu także mają deputo-

wani rzeczywospolitey Cysalpińskiej i Li-
guryyskiej. Przybyły tu od Buonapartego
kuryer uwiadomił nas, że jenerał ten wczoray
zrana stanął w Bazylei, a popołudniu
w dalszą zamyślał udać się podroz i przez
Fryburg i Offenburg tu przybyđź; tenże
sam kuryer mieć kazał wszędzie po dro-
dze, koni 20 w gotowości dla kommande-
rującego jenerała i iego świty. W Bazy-
lei przyymowano Buonapartego z naywię-
kszą okazałością. W tym momencie w
ośmiokonnym powozie przy asystency ier-
dnego officyera i 25 husarow Austryackich
z regimentu Weczay, przybywa Buona-
parte. Wysiadł w zamku, gdzie od jenera-
ła Berthier i innych iuż tu będących Fran-
cuzkich officyerow, tudzież marszałka
dworu margrabi Badeńskiego był przyy-
mowany. Ten prezydent ambasady
Francuzkiej, iego żona, i świta mieszkać
będą w Rastadtckim zamku, rownie jak i in-
ni pełnomocnicy Francuzcy, którzy dotąd w
domu gościnnym mieszkają. Jenerałow
Berthier i Murat mieszkają w zamku. Hrabia
Metternich z swoją żoną, hrabiowie Ko-
bentzl i Lehrbach także w zamku mieszkać
będą. Ministrowie deputacyi Rzeszy, o-
procz ministra Mogunckiego, który iako
dyrektoryalny poseł i kierujący kancela-
ryą Rzeszy, zajmie część lewego skrzydła
w zamku, mieszkają w mieście. Dzień o-
twarcia kongresu nie iest, ieszcze ozna-
czony.

Oto iest liczba osób składających róż-
ne ambasady deputacyi Rzeszy Niemiec-
kiej.

Ambasada Cefarska.

Hrabia Metternich, Schraut sekretarz
legacyi.

Deputacya Rzeszy.

"Od elektora Mogunckiego" ... Baron d'Albini, PP. de Munche, Nau Zurwesten konsylarze nadworni, Otto sekretarz, Langer rejestrator, Kremer, Kilian, kanceliści.

"Od elektora Saskiego" Hrabia Loeben, hrabia d'Einsidel i porucznik hrabia Loeben syn pierwszego. PP. Gunther konsylarz nadworny, Schmidt sekretarz, Nager, Wolf, Geisler kanceliści.

"Austria" hrabia Lehrbach, P. Bleul sekretarz legacyi.

"Bawarya" Hrabia Preising PP. Branka, Reichard, Schlenner, Zemliner.

"Würtzburg" Hrabia Stadion, baron de Ritter, baron Reigesberg, P. Samtheber konsylarz, PP. Ochningen i Darring kanceliści.

"Bremen" Baron de Rheden minister, Schwartzkopf szambelan, Bothmer konsylarz, Martens, Wagener kanceliści.

"Baden.", Baron Edelskeim, konsylarz Meyer, P. Pofselt sekretarz legacyi, Muller kancelista.

"Darmstadt." Baron Gatzer, P. Bast, konsylarz legacyi.

"Miasto Cefarskie Augsburg." P. Pflumer konsylarz i P. Schmidt.

"Miasto Cefarskie Frankfort." PP. Güntherode i Schweitzer. Z pomiędzy ministrów i prywatnych różnych dworów agentów oto są ci, którzy w tym momencie znajdują się w Rastadt.

"Od elektora Palatyna." PP. Reichert, Zentner, Schlemmer.

"Od Xięstwa Julij Berg, Spire, Eichsädt" baron de Hompesen.

"Od Xięstwa Dwumostow." Baron de Reichberg minister, P. Burkard sekretarz legacyi.

"Od Xięstwa Darmstadt." P. Streker,

konsylarz legacyi, Haberker sekretarz.

"Od Szwecyi i Pomoraniai." Hrabia Fersen ambasador, PP. Bild, Scherbing.

"Od Xięstwa Meklenburg Schwerin" P. Gumpetzhaime, konsylarz legacyi.

"Od Xięstwa Tour i Taxis." Baron Vrintz konsylarz.

"Od Domu Xiążąt de Nafsau." P. Kruse, prezydent regencyi.

"Od Domu Xiążąt de Linange." Xiążę następca de Linange, P. Lang konsylarz nadworny.

Oczekujemy jeszcze ministrów Pruskiego, Kolońskiego, Salm kirburgskiego i wielu innych Xiążąt i państw Rzeszy prywatnych agentów.

Z Medyolanu d. 13. Listopada.

Jenerał Buonaparte dnia wczorajszego wydał do ludu Cysalpińskiego odezwę, którą zapewnia go imieniem rzeczywospolitey Francuzkiej o jego wolności; donosi mu oraz, że odjeżdża, i że nie powroci, tylko, za rozkazem Francuzkiego rządu, lub w przypadku, gdyby rzeczywospolita była w niebezpieczeństwie. — Dniem przed swoim wyjazdem, przesłał dyrektorjatuwi imieniem radzącego wydziału różne ustawy. Pierwsza, ostatecznie stanowi w Bononii instytut narodowy rzeczywospolitey Cysalpińskiej, którego jest obowiązkiem, zbierać odkrycia i doskonalić umiejętności i sztuki. Druga, że wierszopis Gianni, za napisanie pieśni na pochwałę geniuszu wolności Włoskiej, i niezwyciężonej armii Francuzkiej, został obywatelem Cysalpińskim. Trzecia, przyznanie zaszczyt obywatelstwa wszystkim patryotom Weneckim, których listę zgromadzony w Wenecyi kongres ułożył, a dyrektorjat wykonawczy uzna i potwierdził. Czwarta, obemuie mianowanie członków

składających kassacyyny trybunał. Nakoniec, najważniejsza jest ta, którą jenerał oznaczył, członki mające składać dwie rady naszego prawodawczego ciała, i tych już wyszła lista. Są one wybrane z 20 Departamentow, w liczbie poprzedniczo dla każdego z nich oznaczoney, i zgromadzić się mają w następującym miesiącu frimaire, Rada starszych w kollegium Helweckim, a rada młodszych w kollegium S. Damiana. Członki prawodawczego ciała na pierwszej sefsyi każdy w szczególności wykonaia przysięgę w tych zamkniętych wyrazach: "Ja NN. przysięgam nieskazit elne konstytucyi posłuszeństwo, wieczną nienawiść rządou krolow i możnowładzców, przyrzekam, że cierpieć nie będę żadnego obcego iarzma, i że wszystkimi moimi siłami przykładać się będę, do utrzymania wolności i równości, zachowania pomyślności rzeczypospolitey."

Dowiadujemy się z Rzymu, że jenerał Francuzki Lasalcette, przybył tam na początku tego miesiąca, i rozumiemy, że jest wysłany z ważnym zleceniem do Oycá S. Minister Faypoult przybył tu z Genui dnia 11 t. m. dla rozmowienia się ustnie z jenerałem Buonaparte względem interesow tej rzeczypospolitey. Przed swoim wyjazdem pisał do tymczasowego rządu list, w którym go upewnia, iż rzeczpospolita Liguryyska ściaga baczność rzeczypospolitey Francuzkiej, i dodaje, iż niczego względem swóiey niepodległości od sprzymierzoney sobie rzeczypospolitey Francuzkiej obawiać się niepowinna. Konsul Belleville, odebrał zlecenie utrzymywania tam interesow w niebytności ministra. Rząd Genueński wysłał do Paryża

obywatela Pareto, z zleceniem do dyrektoryatu. .... Woyska Francuzkie w St. Pierra d'Arca do liczby dwóch tysięcy zgromadziły się, co mocno zastanawia obywatelow tej rzeczypospolitey, którzy nie bez obawy widzieli, że Francya w swoim traktacie przymierza z królem Sardyńskim obiecuje mu, wyjednać na powszechnym, albo lądowym pokoju, wszystkie korzyści, iakich okoliczności dozwala. Genueńczykowie pytają się, z czyią to szkoda?

Z Medyolanu d. 14. Listopada.

Cysalpinowie obięli Bosco Parmigiano, po wyżej Cremona na wyspie Po. Dwor Parmeński chciał w posiedzeniu iey zostawać. — Francya ustąpi Cysalpinom znaczny park artylleryi za pewne summy.

Z Genui d. 9. Listopada.

Członek tymczasowego naszego rządu, obywatel Lupi, pojechał pozawczoraj do główney kwatery armii Francuzkiej dla przelżenia jenerałowi Buonaparte potrzeby, dania iak tylko można nayszybciej ludowi Liguryyskiemu iego przezyraney i poprawioney konstytucyi, którey potwierdzenie aż do czasu tego zwlekał Buonaparte. Drugi rządu członek, obywatel Berthu mowi, uda się na kongres do Rastadt dla popierania tam interesow rzeczypospolitey Liguryyskiej, tyczących się lenności Celsarskich.

Od niższego Renu d. 26. Listopada.

Pełnomocnictwa obywatela Rudler, są daleko obszerniejsze, iak z początku rozumiano, i zapewniają, że Ren będzie granicą Francyi. Dnia 17 dekr-tował senat Koloński przypuszczenie protestantow do praw obywatela, i ustanowienie handlowego trybunału, do którego zaraz 4 kupcow protestantow z Kolonii wezwano.

GAZETY KRAKOWSKIEJ

 W E S R Ē O D Ę D N I A 13. G R U D N I A 1797.

Z Medyolanu d. 14. Listopada.

Odezwa jenerała Buonaparte, o której namieniliśmy jest w tych wyrazach:

Zgłównicy kwatery Medyolanu d. 22. brumaire (12 Listopada.)

Do Ludu Cysalpińskiego.

Od dnia 1go frimaire konstytucya wasza wykonywaną być zacznie. Wasz dyktoryat, wasze prawodawcze ciało, wasz kassacyyny trybunał i inne rządu wydziały urządzone zostają. Wy jesteście pierwszym w historii przykładem, aby lud bez kabał i rozterków, rewolucyi i mordow stał się wolnym. Nadaliśmy wam wolność; umieycieź ją zachować. Wy jesteście najsłabszą i najbogszą po Francyi rzezapospolitą; położenie wasze, wzywa was do grania wielkiej roli w interesach Europy. Ażebyście się stali godnymi waszego przeznaczenia, *nie stanowcie tylko umiarkowane i mądre ustawy, a wykonywać je kaźcie z iak największą dzielnością i siłą.* Sprzyjajcie rozszerzaniu się światła, i szanujcie religią. Utworcie

wasze bataliony, ale nie zwłoczegow tylko z obywatelow napoionych republi.^o kanckiem i zasadami, i szczerze przywiązanych do pomyślności rzezapospolitey. Nadewszystko potrzeba jest, abyście się poznali na waszey sile i godności wolnego człowieka. Rozdwoieni pomiędzy sobą i od tyłu wiekow iazmem tyranii przywaleni, nigdy niebylibyście odzyskali waszey wolności. Lecz w przeciagu lat kilku choćbyście samem sobie zostawieni byli, żadne ziemi mocarstwo nie będzie dosyć mocne do wydarcia wam iey, i aż do tego szczęśliwego czasu od napaści sąsiadow waszych wielki narod bronić was będzie: iego polityczne systema połączy się z waszym. Gdyby lud Rzymski mocy swoiey w podobnym był używał sposobie, w iakim iey używa lud Francuzki, orty Rzymskie do tego czasu byłyby ieszcze na kapitolium, a 18 wiekow niewoli i tyranii nie byłyby splamiły rodzaju ludzkiego Dla utwierdzenia wolności, i w widoku iedynie waszego szczęścia, odbyłem pracę.

którey niedopełniali inni tylko, z ambicyi, i miłości władania. Mianowałem nawiele urzędow osoby: wystawiłem się na niebezpieczeństwo nie poznania człowieka cnotliwego, i dania pierwszeństwa z recznym intrygantom. Lecz gdyby wam wolność pierwszego wyboru zostawioną była, większaby ieszcze ztąd nieprzyzwoitość, wyniknęła, bo nie byliście ieszcze do tego usposobieni i urzędzeni. — Za kilka dni rozstanę się z wami; sam tylko rozkaz mego rządu, lub nagłe niebezpieczeństwo, zagrażające rzeczypospolitey Cysalpińskiej wórzod was zwrociłby mnie iedynie zdołało. Lecz gdziekolwiek mnie wezwą usługimoiey oyczyzny, wszędzie iednak szczęśliwość i sława waszey rzeczypospolitey nayżywiey interesować mnie będzie.

Podpisane *Buonaparte*.

Przybyły d. 11 ☉ Genui kuryer miłą tam przywiozł nowinę, że Buonaparte deputowanym tey rzeczypospolitey oświadczył: „ Iz życzeniem iego jest, aby dzieło konstytucyi iak nayprędzey do potwierdzenia Liguryyskiemu ludowi podane zostało, aby utwierdziło iego niepodległość, i pod opieką Francuzkiey rzeczypospolitey upewniło iego pomyslnosc. „ W tych to

wyrażach rząd tym czasowy tegoż samego dnia tę wiadomość ogłosił, rownie iak i wyjątek z listu dnia 10 z Medyolanu od deputowaego Lupi pisanego. w tey osnowie: Że exystencyą rzeczypospolitey Liguryyskiey zawisła szczegulnie od zachowania między obywatelami iedności i zgody; lecz że naymnieysze zaburzenie nadwierzające spokoyność publiczną, dla całości państwa i exystencyi rzeczypospolitey Liguryyskiey, stałoby się mogło szkodliwym. „ Z tego pokazuje się, że ta rzeczpospolita do Cysalpińskiej przyłączona nie będzie, iak sobie podchlebiali nasi dumni patrioci. — Podroz ministra Faypout do Medyolanu tym mocniey zapewne utwierdziła to przedsięwzięcie jenerała. Wyspy Weneckie przyłączone do rzeczypospolitey Francuzkiey, będą iak mowią, na 4 departamenta podzielone. Listy prywatne z Wenecyi donoszą o zaszytych targach między Francuzami i mieszkańcami wysp Wenecko-Lewandzkich; lecz ta wiadomość dotąd żadney nie ma pewności. Zapewniają, iż rzeczpospolita nasza dostawi część woyska swego do armii Angielskiey.

D O N I E S I E N I A.

Nomine Cæs. Reg. Nobilium Fori Cracoviensis Galitiæ Occidentalis. Domino Stephano Dębowski & Dominae Evæ de Tarty Conjugibus in Bonis Tokarzewice in Cordone borujsko morantibus, tutelam super Casimiro Tarło minorenni gerentibus medio præsentis Edicti hisce insinuator, quod nimirum Franciscus, Onuphrius, Casimirus Kielinskie fratres, Michael Jaglątkowski prolium olim Mariannæ de Kielinskie Pater, Helena de Kielinskie Wąsowiczowa, olim Ludovicæ Marchocka & Jos. Kielinski filii & filiaæ ad forum hocce Cracovieuise adversus eosdem in causa puncto solutionis summarum, unius 20,171 f. p. 1½ gro capitalis, alterius 167444 f. p. 6 gros nomine annualis proventus provenientis, refusionisque litis expensarum libellum porrexerint, iudiciumque opem quoad id justitia exigit imploraverint Cum autem forum hocce ob Domini Dębowski a Cæs. Regiis hæreditariis terris absentiam ipsi, qua Casimiri Tarło Tutori hic loci degentem advocatum Dominum Andream Bem ipsius periculo, & im-

pendio qua curatorem constituerit, quocum etiam *lis contestata* in conformitate præscripti pro Caes: Regiis hæreditariis terris *Judicarii Codicis* agitabitur, atque etiam terminabitur, ideo ipse hisce finem in eum admonetur, ut tempore adhuc opportuno intra terminum 90 dierum ipse compareat vel curatori dato, si quæ forte haberet, juris sui admicula tempestive transmittat, vel denique alium quempiam Mandatarium constituat, foroque huic denomet, & pro ordine præscripto ea juris adhibeat media, quæ ad causæ suæ defensionem maxime efficacia esse judicaverit, ut pote, quod secus adversæ fors cunctationis suæ sequelæ sibi met ipsi sint imputandæ, Ita enim sanciant præscriptæ pro Caes: Regiis hæreditariis terris leges.

*Ex Consilio Cæs: Regii Fori Nobilium Galitiæ
Occidentalis Cracoviæ die 4. Novemb. 1797.*

Absente Excellmo Præsidi.

Weinmann Secret. m.p.

Auersperg, m.p.

Jos: Nob: a Kronenfels.

Olechowski m.p.

Per Magistratum Cæsareo Regiæ urbis metropolis Cracoviæ, omnibus, quibus interest, præsentibus edictalibus notum redditur, Catharinam de Lubscieskie Szystowska, d. 9 mens: gbris 1796 steriliter hic Cracoviæ, in lapidea Reginæ Flackiewiczowa, in platea Hospitaliensi sub Nro: 571 situata habitantem, fatis celsise, qui ergo ad hæreditatem morte ejus derelictam, & quotam fl. 600 gr. 12 poll: efficientem, jus ali-quod se habere putant, hisce inviantur, ut suam declarationem, an hæreditatem præfatam cum, vel sine beneficio legis, ac inventarii, adire, vel prorsus repudiare velint, in spatio unius anni & 6 septimanarum, huic Cæsareo Regio magistratui certo certius exhibeant, ac se eatenus omnimode legitiment, quo secus hæreditas hæc, in supradicto termino se insinuantibus, & legitimantibus adjudicetur, ac extradetur. Decretum Cracoviæ d. 16 mens: gbris 1797.

J. Gellinek.

M. Wohlmann.

J. Bartsch.

de Caspary.

*Ex Consilio Senatus Cæs: R. urbis metropolis
Cracoviæ.*

Krzyżanowski.

Per Cæs: Reg. Forum Nobilium Cracoviense Galiciæ occidentalis medio præsentis edicti notum redditur, Rfsum Christophorum Szembek Episcopum Plocens m, Ducem Pultoviensem, nec non Canonicum cathedr: Cracovi: die 9 septem: 1797 Cracoviæ fatis celsisse, substantiamque hisce in oris reliquisse, cujus inventarium confectum exstat.

Illi proinde, qui consanguinitatis vinculo jus hæreditarium ad hanc substantiam habent, præsentibus citantur, ut intra spatium unius anni & sex septimanarum in hocce Reg: Foro declarationem de adeunda aut repudianda hæreditate hisce in oris relecta & inventata eo certius porrigant, quo secus silentes pro renunciandis hæreditati habebuntur.

Cæterum ipsis inventarium bstantiæ in hujus Reg: Fori registratura inspicere aut copiam desumere liberum uest. Datum Cracoviæ die 20 Novembris 1797.

Auersperg.

Piekarski.

Olechowski.

*Ex. Consilio Cæs. Regii Fori Nobilium Galitiæ
occidentalis.*

Nomine Cæs. Reg. Nobilium Fori Cracoviensis Galitiæ Occidentalis. Dominis Succesticibus olim Josephi Ofsoliński, nempe Dominae Theresiæ de Ofsoliński Potocka, & Mariannæ de Ofsoliński Mojszkowa in assistentia maritorum medio præsentis Edicii hisce insinuat, quod nimirum Domina Theresia Konarska in assistentia mariti sui ad forum hocce Cracoviense adversus eas in causa puncto decernendæ æstimationis bonorum Chrzanow in satisfactionem sumæ 8490 f. p. c. s. c. evictæ libellum porrexerit, iudicique opem quoad id justitia exigit imploraverit. Cum autem forum hocce ob ignotum Conventorum habitationis locum, vel plane a Cæs. Regiis hæreditariis terris absentiam ipsi Dominae Potocka & Mojszkowa hic loci degentem Advocatum Josephum Lewicki ipsarum periculo, & impendio qua Curatorem constituerit, quocum etiam lis contestata in conformitate præscripti pro Cæs. Regiis hæreditariis terris Judicarii Codicis agitur, atque etiam terminabitur, ideo illæ hisce finem in eum admoventur, ut ad processum oralem die 17 Febr. 1798 hora 10 matutina ipsæ hic Fori compareant vel Curatori dato, si quæ forte haberent, juris sui adminicula tempestive transmittant, vel denique alium quempiam Mandatarium constituent, foroque huic denominent, & pro ordine præscripto ea juris adhibeant media, quæ ad causæ hujus defensionem maxime efficacia esse judicaverint, ut pote, quod secus adversæ fors cunctationis suæ sequelæ sibi met ipsi sint imputandæ, Ita enim sanctum præscriptæ pro Cæs. Regiis hæreditariis terris leges

Ex. Consilio Cæs. Regii Fori Nobilium Galitiæ.

Occidentalis Cracoviæ die 18 Novemb. 1797.

Ascher.

Auersperg m. p.

Kraufs m. p.

W. Rozkoschny m. p.

Dominik Borek, częścią tytuł kasztelanica Radomskiego, częścią chorążego, albo porucznika milicyi dawney ordynacyi Ostrowskiej, poźniej kawaleryi narodowey namiestnikiem zaszczycający się: Bawił się naywięcey wwojewództwie Krakowskim, przebywał czasami w Warszawie, w Radomiu i Sieradzkim. Był wzrostu wysokiego, cienki, chudy, twarzy pociągłej, nosa trochę garbatego, rumiany na twarzy, na lewe oko wcale niewidomy: szczerbaty, w mowie szeptliwy, nosił się po Francuzku, głowa łysa i ma lat 40 przeszło. Przed trzema laty widziany był ieszcze w Krakowie; ale od tego czasu wcale o nim nie słyhać. Uprasza się więc całej Publiczności, jeżeliby kto miał o wspomnianym wyżej Dominiku Borku jaką wiadomość, gdzie się znajduje, lub o jego śmierci, aby przez miłość bliźniego raczył do tutejszego feneralnego konsystorza Krakowskiego donieść.

Jego. C. K. Apostol: Mość raczyła podług dekretu dyrektoryalno-nadwornego ddtto 2 novemb. 1797. nayałaskawiey postanowić: iż jeden lub drugi z alumnów, czyli seminarzystów z Niemiecko-Węgierskiego collegium w Pawii przez nieprzyjaciela rozpruszonych, którzy się nadal stanowią duchownemu poświęcać chcą, przez JWW. Ordynaryuszow do alumnatów to jest, seminaryów swych przyjeździ znowu być mają.

Wezwani sąż zaty m niniejszym wszyscy owi alumnicy z Pawii, którzy w tutejszym kraju może przemieszkiwają i nadal w duchownym stanie pozostawać chcą, ażeby się na ten koniec do JWW. Ordynaryuszow udali. W Krakowie dnia 15 Listopada 1797.

Z C. K. pełnomocney nadworney kommissyi Galicyi Zachodniuy.

Alouy de Pflichtentreu.

W Drukarni Jana Maya wyszedł Kalendarzyk kieszonkowy na rok 1798 w małym formacie. W tym kalendarzyku znajduje się oprócz zwyczajnego kalendarza naszego, kalendarz Francuzki na rok 6ty (dla czytających pisma publiczne wielce potrzebny.) Tablice statystyczne: o ludności całej ziemi, o ludności monarchii Austryackiey, o sile woyskowej niektórych państw i o ich dochodach. Tudzież wiele innych ciekawości. Kalendarzyk ten kosztuje w ordynaryney oprawie zł. 1 gry. 18 a w lepszej zł. 2. Oprócz księgarni Jana Maya tu w Krakowie, dostanie go na prowincyach na Pocztaństwach Siedleckim, Terespolskim, Włodawy, Łęczny, Lubliua, Urzędowa, Radomia, Sandomierza, Opátowa, Staszowa, Drzewicy, Końskich, Radoszyc, Małogoszcza, Sienska, i w Poznaniu u JP. Krzysztofowicza.